

Yeniden açılacak (Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademileri) nin kuruluş, hazırlık ve esasları hakkında kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Millî Eğitim ve Bütçe ve Plân komisyonları raporları (M. Meclisi : 1/348; C. Senatosu : 1/1205)

*Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 1920*

22. 3. 1971

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA

Millet Meclisinin 19. 3. 1971 tarihli 74 ncü Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek açık oy ile kabul edilen, Yeniden açılacak (Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademileri) nin kuruluş, hazırlık ve esasları hakkında kanun tasarısı, dosyası ile birlikte sunulmuştur.

Saygılarımla.

*Sabit Osman Avcı
Millet Meclisi Başkanı*

Not : Bu tasarı 9. 6. 1970 tarihinde Başkanlıkça İlk Komisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 5, 8, 15, 17, 18, ve 19 . 3 . 1971 tarihli 66, 67., 71, 72, 73, ve 74 ncü Birleşimlerinde öncelik ve ivedilikle görüşülerek kabul edilmiştir. (Millet Meclisi S. Sayısı : 222)

MİLLET MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ METİN

Yeniden açılacak (Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademileri) nin kuruluş, hazırlık ve esasları hakkında kanun tasarısı

**I
Yetkiler**

MADDE 1. — Her çeşit mühendis ve mimarları yetiştirmek amacıyla, 10 aded Devlet Mühendislik ve Mimarlık kademesini, bu kanundaki esaslara uyarak kurmaya Millî Eğitim Bakanı yetkilidir.

MADDE 2. — Bu kanunla kurulmaları öngörülen Devlet Mühendislik ve Mimarlık akademilerinin kuruluş yerleri ile açılış tarihleri 1184 sayılı Kanunun 12 nci maddesinde belirtilen Devlet mühendislik ve mimarlık akademilerarası kurulunun görüşleri ile Devlet Plânlama Teşkilâtının mütalâası alınarak Millî Eğitim Bakanlığınca kararlaştırılır.

MADDE 3. — Makina, İnşaat, Mimarlık, Kimya ve Elektrik - Elektronik bölümlerini ihtiva eden akademilerin fiziki tesislerinin inşaatı ve teçhizatı bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 5 yıl içinde tamamlanır.

II

Öğretim üye ve yardımcıları ile bunların yetiştirilmeleri

MADDE 4. — Bu kanunla kurulmaları öngörülen 10 akademînin öğretim üye ve yardımcıları ihtiyacı karşılanıncaya kadar, bu amaçla her yıl Millî Eğitim Bakanlığınca yurt dışına yüksek öğrenim görmüş olanlardan master ve doktora yapmak üzere yeteri kadar öğrenci gönderilir.

Ayrıca yurt içinde meslek ve temel bilim derslerini okutacak öğretim üyelerini yetiştirmek üzere Devlet mühendislik ve mimarlık akademileri ve fakülteler emrine yeteri kadar asistan kadrosu verilir.

Temel bilimlerle sosyal bilimlere ait dersleri okutacak öğretim üyeleri adaylarını yetiştirmek üzere yüksek öğrenim kurumlarında her yıl yeteri kadar öğrenci okutulur.

MADDE 5. — Bu akademîlerde öğretim üyeliği ve yardımcılığı yapacak kimselerde aranacak şartlar ve üst kademeye geçiş hususunda 1184 sayılı Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademileri Kanununun ilgili maddelerindeki esaslar uygulanır.

MADDE 6. — Bu kanunla kurulması öngörülmüş olan Devlet Mühendislik ve Mimarlık akademîlerinin istifadelerine tahsisi Millî Eğitim Bakanlığınca uygun bulunacak taşınmaz mallar, bu Bakanlıkça usulüne uygun olarak kamulaştırılır. Hazineye aid olan taşınmaz mallardan bu maksada elverişli olanlar Bakanlar Kurulu kararı ile; tahsisi vilâyetlerin ve belediyelerin yetkisinde olan taşınmaz mallar ise il genel meclisleri ve belediye meclislerinin kararıyle bedelsiz olarak Millî Eğitim Bakanlığına tahsis edilir.

MADDE 7. — 2 nci maddede yazılı esaslara göre tesbit edilen yerlerde kurulmaları öngörülmüş olan Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademîlerinin arsaları mahallerince temin edilip bedelsiz olarak Millî Eğitim Bakanlığına devredilen yerlerde yönetim, öğretim, kütüphane, atelye ve laboratuvar gibi esas binaların inşaatına öncelik tanınır.

MADDE 8. — Bu kanun gereğince yapılacak bîlûmum inşaat ve tesisat hakkında 4304 sayılı Kanunun 3 ncu maddesi ile 4470 sayılı Kanunun hükümleri uygulanır.

MADDE 9. — Halen eğitim ve öğretime devam etmekte olan Mühendislik ve Mimarlık Yüksek okulları, bu kanun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bu kanun hükümlerine tabî olurlar.

GEÇİCİ MADDE 1. — Kuruluş tarihinden itibaren 10 yıl geçmiyen akademîlerde lisans üstü öğretim yapılamaz. Lisans üstü öğretim yapabilmek için bu sürenin hitamında asgari 2 bölümün teşekkül etmesi, 5 öğretim üyesinin yetişmiş olması ve lisans üstü öğretim yapılacak dersin öğretim üyesinin bulunması şarttır.

Bünyesinde 5 profesör ve doçent olmayan akademîlerde akademi Başkanı ve diğer organların seçimi yapılamaz. Bu şart yerine gelinceye kadar Akademi Başkanı ile bölüm başkanları ve öğretim üyeleri doğrudan doğruya; öğretim görevlileri akademi Başkanının teklifi üzerine Millî Eğitim Bakanı tarafından tâyin edilir. Bunların diğer özlük işleri aynı esas dâhilinde yürütülür. Akademi, ve bölüm başkanlarının tâyininde öğretim görevlilerinden de yararlanılabilir. Ve akademîlerarası kurula sadece 1 temsilci ile katılırlar. 1184 sayılı Kanuna göre seçimle teşkil edilen kurulların görevleri Akademi Başkanı ve bölüm başkanları ile mevcut öğretim üye ve öğretim görevlilerinin aralarından seçecekleri 2 kişiden kurulan Akademi Yönetim Kurulu tarafından yürütülür.

Akademîlerin özel kadro kanunları çıkıncaya kadar Millî Eğitim Bakanlığının talebi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile torba kadrolardan ihtiyaç nisbetinde kadro tahsis edilir.

MADDE 10. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 11. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Millî Eğitim Komisyonu raporu

Cumhuriyet Senatosu
Millî Eğitim Komisyonu
Esas No. : 1/1205
Karar No. : 14

21 . 4 . 1971

C. SENATOSU YÜKSEK BAŞKANLIĞINA

Yeniden açılacak (Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademileri) nin kuruluş, hazırlık ve esasları hakkında kanun tasarısı Komisyonumuzun mütaaddit toplantılarında ilgili bakanlık temsilcileri de hazır bulundukları halde tetkik ve müzakere olundu. Komisyonumuzun 8 Nisan 1971 tarihli toplantısında mevzuun önemine binaen, esaslı tetkikat ve tartışma yapmak üzere bir Su Komisyonu kurulması kararlaştırıldı. Su Komisyonu yapmış olduğu tetkikatta :

a) Tasarının 1, 2, 3 ncü maddelerinin 10 aded Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisini kurmak yetkisi ile bunlara ait usuli muameleleri tanzim edici hüküm getirdiğini ve bu imkânların 1184 sayılı Kanunun 1, 2 ve 12 ncü maddelerinde mevcudolduğunu,

b) 4 ncü maddesinde, öğretim üye ve yardımcıları ile asistan kadroları meselesinin halli için tedbir getirmekte ise de; mevcut mevzuatta bunları temin edici geniş imkânların ve hükümlerin bulunduğunu,

c) 5 ncü maddesinin yalnız 1184 sayılı Kanuna atıf yaptığını,

d) 6 ve 7 ncü maddelerde zikredilen imkânların şimdiye kadar tatbik edilegelmemekte olan birçok kanunlarda mevcudolduğunu,

e) 8 ncü maddenin yalnız 4304 ve 4470 sayılı kanunlara atıf yaptığını,

f) 9 ncü maddedeki hususların 1184 ve diğer kanunlarla temin edilebileceğini,

g) Geçici 1 ncü maddede de ileri sürülen lisans üstü öğretim yapma yetkisi ve usulünün yine 1184 sayılı Kanunun bünyesinde mevcudiyetini, kadro meselesinin ise yeni personel rejiminin, özelliklerine göre her zaman teminin mümkün olduğunu tesbit etmiştir.

Su Komisyonunun hazırlamış olduğu rapor, Komisyonumuzun 20 . 4 . 1971 ve 21 . 4 . 1971 tarihli toplantılarında yine ilgili Bakanlık temsilcileri ve Millî Eğitim Bakanlığı Müsteşarı da hazır bulundukları halde incelendi ve görüşüldü. Tasarının gerekçesinde belirtilen hususlar çeşitli nedenlerle eleştirildi. Bu cümleden olmak üzere Komisyonumuzda ;

1. Tasarı ile getirilmek istenen imkânların çoğunun 1184 sayılı Kanunda mevcut bulunduğu, bununla 10 aded Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisini kurmak yetkisi ile bunlara ait usuli muameleleri tanzim edici hüküm getirdiği, pek çok maddesinde sadece 1184 sayılı Kanuna atıf yaptığı,

2. Her ne kadar Devlet Plânlama Teşkilâtının 2 ncü Beş Yıllık Plân döneminde öngördüğü hedefe varmak için bu kanunun çıkarılması istenmekte ise de Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilât Kanununda ve 1184 sayılı Kanunda haiz olduğu yetkiye binaen yeniden açılacak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademilerinin kuruluşu için tasvip istemesinin mümkün olduğu,

3. Akademilerarası kurulun görüşleri alınması keyfiyetinin de 1184 sayılı Kanunda mevcudolduğu,

4. Bu sebeplerden sevk edilen kanun tasarısının (Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademileri) nin kuruluş, hazırlık ve esasları ile işleyişi ve gelişmesi hakkında 1184 sayılı ve alâkalı diğer kanunlardan ayrı ve yeni bir hüküm getirip halletmediği ve hattâ kanunların daimiliği prensibine aykırı, sırf 10 akademi ile mevcut mühendislik ve mimarlık yüksek okulları için birçok kanunlarda mevcut bâzı maddeleri bu maksatla bir araya getiren bir tasarı olduğu kanaati hâsıl olmuş ve tasarının gerekçesinde belirtilen hususlar Komisyonumuzca benimsenmiyerek tasarının tümü reddedilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe ve Plân Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Sözcü ve bu kanunda

Başkan
Hatay
E. Bahadırılı

Bu kanunda Kâtip
Denizli
Söz hakkım mahfuz.
H. Atmaca

Elâzığ
C. Ertuğ

Kars
M. Hazer

Balıkesir
N. Demirel

Kırklareli
A. Alkan

Çanakkale
N. Altan

Manisa
R. Tunakan

Tabii Üye
S. Karaman

Bütçe ve Plân Komisyonu Raporu

Cumhuriyet Senatosu
Bütçe ve Plân Komisyonu
Esas No: 1/1205
Karar No: 115

6 . 5 . 1971

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

Millet Meclisinin 19 . 3 . 1971 tarihli 74 ncü Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek açık oy ile kabul edilen, Yeniden açılacak (Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademileri) nin kuruluş, hazırlık ve esasları hakkında kanun tasarısı, Komisyonumuzun 6 Mayıs 1971 tarihli 32 ncü Birleşiminde, Millî Eğitim Bakanı Şinasi Orel ile Maliye Bakanlığı ve Devlet Plânlama Teşkilâtı temsilcileri de hazır bulundukları halde tetkik ve müzakere olundu.

I - Millet Meclisi metni, çeşitli dallarda mühendis ve mimar yetiştirmek amacıyla 10 aded Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi kurulmasını ve bu Akademilerin fizikî tesislerinin inşaatının ve teçhizatının beş yıl içinde tamamlanmasını öngörmekte; kurulacak Akademilerin ihtiyacını karşılamak üzere, gerekli öğretim üye ve yardımcılarının yetiştirilmelerine ilişkin esasları düzenlemektedir.

Tasarıyı daha önce tetkik eden Millî Eğitim Komisyonunca; «tasarı ile getirilmek istenen in-kânların çoğunun 1184 sayılı Kanunda mevcut bulunduğu», «pek çok maddede sadece 1184 sayılı Kanuna atıf yapıldığı», «her ne kadar Devlet Plânlama Teşkilâtının II. Beş Yıllık Plân döneminde öngördüğü hedefe varmak için bu kanunun çıkarılması istenmekte ise de Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilât Kanununda ve 1184 sayılı Kanunda haiz olduğu yetkiye binaen yeniden açılacak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademilerinin kuruluşu için tasvip istemesinin mümkün olduğu», «Akademilerarası Kurulun görüşleri alınması keyfiyetinin de 1184 sayılı Kanunda mevcut olduğu», «Bu sebeplerden sevk edilen kanun tasarısının Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademilerinin kuruluş, hazırlık ve esasları ile işleyişi ve gelişmesi hakkında 1184 sayılı ve alakalı diğer kanunlardan ayrı ve yeni bir hüküm getirip halletmediği» gerekçeleriyle tasarının tümü reddedilmiştir.

Komisyonumuzdaki müzakereleler sırasında, Millî Eğitim Bakanı, tasarının esas itibarıyla 10 aded Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi kurulmasına yetki verdiğini ve ayrıca öğretim üye ve yardımcılarının sağlanmasına ilişkin hükümler ihtiva ettiğini; oysa, yeni Akademiler açılması

yetkisinin 1184 sayılı Kanunla Bakanlığa verilmiş olduğunu ve tasarı kanunlaşmasa da ihtiyaçları karşılamak üzere Akademiler kurulmasının mümkün olduğunu, bu sebeple, kaynaklar dikkate alınarak ve genel yüksek eğitim plânlamasına uygun olarak Akademiler kurulması imkânının sağlanması bakımından, Hükümeti bağlayıcı hükümleri uygun bulmadıklarını; diğer taraftan, tasarı ile gözümlemesi düşünülen «kadro» sorununun ise, üniversite özerkliği konusunun, bugüne kadarki uygulamadan daha farklı bir anlayışla ele alınması suretiyle halli yoluna gidileceğini; bu gerekçeler muvacehesinde tasarının kanunlaşmasında lüzum bulunmadığını ifade etmiştir.

Komisyonumuzdaki müzakereler sırasında açıklanan ve tasarı Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmadan önce Devlet Plânlama Teşkilâtının tasarı hakkındaki görüşünü bildiren belgede :

«... Yeni açılacak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademilerinin öğretim üyeleri ve diğer imkânlardan yararlanabilmeleri için sadece mevcut üniversitelerle Teşkilâtımızca yerleri tesbit edilen yeni açılacak üniversitelerin bulunduğu illerde açılmaları gereği ortaya çıkmaktadır. Bu kurumların yeni açılacak üniversitelere nüve teşkil edebilecek şekilde programlanmaları da söz konusu olabilir.

Buna göre adı geçen yerler dışında olmamak kaydıyla ve mevcut ve yaratılacak yüksek teknik öğretim kapasitesi hedefleriyle tutarlı olarak kurulması uygun görülmektedir» denilmektedir.

Yukarda arz edilen müspet mütalâaya dayanılarak yasama organına sevk edilen tasarının Komisyonumuzdaki müzakerelerinde hazır bulunan Devlet Plânlama Teşkilâtı temsilcisi ise, daha önce mezkûr tasarı konusunda Millî Eğitim Bakanlığına gönderilmiş olan 20 . 5 . 1970 tarih ve SPD 4.5.22-70-6890 sayılı yazıda belirtilen görüşün tamamen aksi mütalâada bulunmuş ve III ncü Beş Yıllık Plân hazırlık çalışmalarında yüksek öğretimin yapısının yeniden ele alınıp incelendiğini, yüksek öğretim kurumlarının statülerinin belirlendiğini; örneğin yüksek okulların, II ncü Beş Yıllık Plânda da belirtildiği üzere üniversiteler bünyesinde olmasının tartışıldığını; bu dönemde 10 yeni Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisinin kurulmasına karar vermenin zamansız olacağını, bu itibarla, yüksek öğretim için yapılan makro plânlarla çelişkili olabileceğinden, tasarıya Devlet Plânlama Teşkilâtınca şu anda olumlu görüş verilemediğini; tasarının kanunlaşması yerine, Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilât Kanununda ve 1184 sayılı Kanunda haiz olduğu yetkiye dayanarak yeniden açılacak Devlet Mühendislik ve Mimarlık akademilerinin kuruluşu için tasvip istemesinin uygun olacağını ileri sürmüştür.

Komisyonumuzdaki müzakerelerde, kalkınma için takibedilecek iktisadi ve sosyal politikayı ve hedefleri tâyinde Hükümete yardımcı olmak ve bu hedefi gerçekleştirecek uzun ve kısa vâdeli plân ve programları hazırlamak ve plânın başarı ile uygulanması için gerekli tedbirleri tesbit etmek görevlerini yüklenen temel bir kuruluş olan Devlet Plânlama Teşkilâtının, çok kısa sayılabilecek bir süre içinde farklı görüşlere sahip bulunmasının sakıncaları üzerinde durulmuş ve esash gerekçelerden mahrum fikir değişikliklerinin zararlı sonuçlar vereceğine işaret edilmiştir.

Komisyonumuzdaki müzakereler sonucunda, Millî Eğitim Komisyonu raporunda ifade edilen gerekçeler ve Millî Eğitim Bakanı tarafından açıklanan hususlar muvacehesinde tasarı Komisyonumuzca da benimsenmemiştir.

Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan ve Bu raporda

Sözcü Ankara Y. Köker	Sözcü Uşak (Çekinserim çekinserlik gerekçem eklidir.) M. F. Atayurt	Kâtip Konya O. N. Canpolat İmzada bulunamadı.	Ankara İ. Yetiş
Aydın İ. C. Ege	Edirne M. N. Ergeneli	Kütahya Muhallifim İ. E. Erdinç	Malatya N. Akyurt
Manisa O. Karaosmanoğlu	Maraş A. Karaküçük	Niğde K. Bayhan	Tabii Üye S. Özgür Toplantıda bulunamadı.
	Trabzon A. Ş. Ağanoğlu	Urfa İ. E. Karakapıcı Toplantıda bulunamadı.	

ÇEKİNSERLİK GEREKÇESİ

Çekinserim. Zira; konu hakkında, Komisyonumuzda, yeni Hükümetin, Sayın Millî Eğitim Bakanı tarafından nihayet bir hafta sonra açıklanabileceği şifahen beyan ve ifade edilen eğitim reformuna ilişkin esas prensipler belli olmadan ve bu kanun tasarısı ile karşılaştırılması ve icabında mutabakatı araştırılmadan ve bunu teminen tasarının Komisyonumuzda 17 gün daha görüşme süresi bulunmasına rağmen, hemen karar verilmesinde isticial edilmiştir.

6 . 5 . 1971

Uşak

M. Faik Atayurt

